

Uusi alkoholilaki (1102/2017) – mikä muuttuu anniskelussa, vähittäismyynnissä ja markkinoinnissa

Ryhmäpäällikkö

Kari Kunnas

Valvira

Tukkuinfo 27.3.2018

Esitys on laadittu Tukkuinfo 2018 –tilaisuutta varten. Valviran asiaan liittyvät kannanotot esitetään virallisissa asiakirjoissa.

Valvira.fi, [@ValviraViestii](https://twitter.com/ValviraViestii)

Vähittäismyynnin uudistukset (17 §, 28 §)

- Enimmäisvahvuuden muutos 4,7 % → 5,5 %
- Valmistustaparajoite poistui, alkoholijuoman ei tarvitse olla käymisteitse valmistettu
- Uutena lupatyypinä käsityöläisöluiden (enint. 12 %) vähittäismyyntilupa
- Anniskelupaikoille mahdollisuus vähittäismyyntiin ilman elintarvikevalikoimavaatimusta
- Vähittäismyynti valmistuspaikkojen yhteyteen ilman elintarvikevalikoimavaatimusta
- Alkoholiyhtiöllä mahdollisuus
  - Arkisin myyntiin klo 21 asti
  - Myyntiin myymäläautossa ja -veneessä
  - Huutokauppaan

Muut vähittäismyynnin muutokset

- Lupa myönnetään muutoin kuin tilapäisesti myyvälle hakijalle
- Alkoholijuomien myynnin osuus elinkeinotoiminnassa ei saa olla selvästi muiden elintarvikkeiden myynnin osuutta suurempi
  - Haja-asutusalueella sijaitsevan vakituisen myymälän alkoholijuomien myynti voi lomakautena nousta suuremmaksi kuin elintarvikkeiden myynti, mutta tällaisessa tapauksessa osuus voidaan laskea koko vuoden myynnistä.
- Iän todistaminen (40 §)
  - Alkoholijuomien ostaja ja anniskelualueella oleskeleva on velvollinen vaadittaessa todistamaan ikänsä
  - Viranomaisen myöntämällä kuvallisella henkilökortilla, ajokortilla tai passilla taikka viranomaisen myöntämällä muulla luotettavalla kuvallisella asiakirjalla
  - Hyväksyttävä todistus on myös Trafimobiiliajokortti
- Alkoholijuomien vähittäismyynti velaksi myös mahdollista
  - Mahdollistaa uusien maksuvälineiden ja maksuratkaisujen käyttämisen
  - ”Joissakin tilanteissa alkoholijuomien vähittäismyynti ja anniskelu velaksi esimerkiksi heikoille kuluttajaryhmille voi kokonaisarvion perusteella olla hyvän tavan vastaista”
- Luvanhaltijan on laadittava kirjallinen omavalvontasuunnitelma toimintansa lainmukaisuuden varmistamiseksi, noudatettava sitä ja pidettävä sen toteuttamisesta kirjaa (56 §)

Anniskelun muutokset

Valvira.fi, [@ValviraViestii](https://twitter.com/ValviraViestii)

Valvira valvoo valtakunnallisesti jokaisen oikeutta hyvinvointiin, laadukkaisiin palveluihin ja turvallisiin elinehtoihin.

Anniskelun lupatyypit

- Anniskeluluvat myönnettiin aiemmin A- B- tai C-lupina (kaikki alkoholijuomat, enintään 22 tai enintään 4,7 %:n juomat). Jatkossa yhdellä luvalla saa anniskella kaikkia alkoholijuomia.
- B- ja C-lupien haltijat saavat automaattisesti uudet anniskelulupanumerot 1.3.2018 alkaen:

02→01, 21 →01

06→05, 23→05

- Esimerkiksi toistaiseksi voimassa oleva C-lupa 21856847 muuttuu 1.3.2018 kaikkien alkoholijuomien anniskeluun oikeuttavaksi anniskeluluvaksi numero 01856847
- Lupanumeron muutos ei vaadi anniskeluluvan haltijalta toimenpiteitä.
- Maaliskuun alusta alkaen kaikilla aikaisemmin myönnettyillä ja voimassa olevilla anniskeluluvilla saa anniskella kaikkia alkoholijuomia ja alkoholijuomaostot tukuista ja valmistajilta tulee tehdä uudella lupanumerolla.

Anniskelualueita koskevat uudistukset

- Alkoholijuomien anniskelua saa harjoittaa vain luovuttamalla niitä asiakkaan nautittaviksi hyväksytyllä anniskelualueella.
- Alkoholijuomien anniskelualue tulee rajata tai merkitä selvästi, ellei alueen rajoja voida muutoin selvästi havaita (36 §).
- Yhteiset anniskelualueet ovat mahdollisia, jos yksi hakija ilmoittaa vastaavansa alueen valvonnasta (19 §).
- Anniskelualueeksi voidaan hyväksyä yleinen katsomotila, jos se on varattu yksinomaan 18 vuotta täyttäneille henkilöille (18 §)
  - Anniskelulupaviranomainen voi hyväksyä yleisen katsomotilan tai sen osan anniskelualueeksi ja rajoittaa hyväksynnän voimassaolon lupaehdolla vain sellaisiin aikoihin tai tapahtumiin, kun kyseinen anniskelualue on varattu vain täysi-ikäisille henkilöille.
- Voidaan hyväksyä järjestely, jossa omavalvontasuunnitelmassa kerrotulla tavalla asiakas siirtää alkoholijuoman anniskelualueelta toiselle.
- Anniskelualueen yksinomaisen hallinnan vaatimus poistuu.
  - Mahdollistaa mm. toisten toimijoiden ruokamyynnin festareiden anniskelualueilla.

Anniskelupaikan henkilökunta (38 §)

- Anniskelupaikassa tulee olla toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen riittävästi henkilökuntaa tehokkaan valvonnan ja järjestyksenpidon toteuttamiseksi.
- Jokaisessa työvuorossa pitää olla täysi-ikäinen luvanhaltijan edustaja (vastaava henkilö, muu tehtävään nimetty henkilö) jonka pätevyysvaatimuksena on alkoholilain osaamisesta kertova todistus.
  - Oppilaitos järjestää alkoholilain tuntemista arvioivan kokeen, jossa on oltava yhteensä vähintään 30 kysymystä .
  - Kysymyksissä käsiteltävä ainakin anniskelukieltoja, henkilökunnan vastuulla olevaa valvontaa ja järjestyksenpitoa, anniskelualuetta ja anniskeluaikoja.
  - Koe katsotaan hyväksytyksi, jos kokeen suorittaja saa vähintään 80 prosenttia maksimipistemäärästä.
- 16 vuotta täyttäneet saavat anniskella vastaavan hoitajan tai muun tehtävään nimetyn henkilön *välittömän valvonnan alaisena*.
- Jos olet nyt pätevä toimimaan vastaavana hoitajana A-, B- tai C-luvallisessa ravintolassa, olet sitä myös jatkossa.

Anniskelu tilaisuuksissa ja tapahtumissa (20 §)

- Tapahtuma-, kokous- ja juhlatila ja vastaava alue voidaan hyväksyä anniskelualueeksi.
  - Alueen oltava kooltaan ja rakenteiltaan sellainen, että se on luvanhaltijan ja viranomaisten valvottavissa.
  - Alueen omistaja tai haltija hakee hyväksynnän.
- Anniskeluluvanhaltija saa anniskella hyväksytyllä anniskelualueella tehtyään lupaviranomaiselle ilmoituksen.
- Matkailupalveluun liittyvät anniskelutilaisuudet saadaan ilmoittaa suunniteltujen reittien tarkkuudella enintään vuodeksi kerrallaan.
- Hyväksymismenettelystä ja ilmoittamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa

Anniskelupaikan vähittäismyyntilupa

- Anniskelupaikkaan voi hakea lupaa enintään 5,5 % anniskelussa olevien alkoholijuomien vähittäismyyntiin.
- Ei elintarvikevalikoimavaatimusta tai erillistä ”kioskia”.
- Määräaikaiseen toimintaan vähittäismyyntilupa saadaan myöntää vain useiden alkoholijuomien valmistajien esittelytilaisuuteen, jonka tarkoituksena on esitellä tuotteita kuluttajille.
- Alkoholijuomaa saa vähittäismyydä vain valmiiksi täytetyissä suljetuissa pakkauksissa.
- Alkoholijuomia, joissa on enemmän kuin 2,8 % alkoholia, saa vähittäismyydä vain kello 9:n ja 21:n välisenä aikana.
- Vähittäismyyntiä anniskelupaikassa koskevat myös muut alkoholijuomien vähittäismyyntin säännökset.

Muita anniskelumutoksia

- Alkoholijuomien annoskokoja koskevista rajoituksista luovutaan, mutta perusannoksia pitää olla saatavilla.
- Henkilöllisyyden todistaminen -> iän todistaminen.
  - Alkoholijuomien ostaja ja anniskelualueella oleskeleva on velvollinen vaadittaessa todistamaan ikänsä myös valvovalle viranomaiselle.
  - Viranomaisen myöntämällä kuvallisella henkilökortilla, ajokortilla tai passilla taikka viranomaisen myöntämällä muulla luotettavalla kuvallisella asiakirjalla.
- Alkoholijuomien anniskelu velaksi myös mahdollista.
  - Mahdollistaa uusien maksuvälineiden ja maksuratkaisujen käyttämisen.
  - Joissakin tilanteissa anniskelu velaksi esimerkiksi heikoille kuluttajaryhmille voi kokonaisarvion perusteella olla hyvän tavan vastaista.
- Anniskeluun voi ostaa alkoholijuomia myös alkoholijuomien vähittäismyynnistä, mutta niistä pitää raportoida kaksi kertaa vuodessa (alkoholijuomien määrä ja arvo).
- Anniskelumyynnin raportointi kaksi kertaa vuodessa
  - alkoholijuomien anniskelun arvo ja henkilökunnan määrä
  - Lisäksi alkoholijuomien vähittäismyynnin määrä ja arvo, jos anniskelupaikassa vähittäismyyntiä.

Anniskeluaika ja aukioloaika

- Normaali anniskeluaika säilyy ennallaan, anniskelu on sallittua klo 09.00-01.30.
- Anniskelua saadaan jatkaa itsenäisyyspäivän, uudenvuoden, vapun ja juhannuksen aattoyönä kello 3:een.
- Anniskellut alkoholijuomat on nautittava tunnin kuluessa anniskeluajan päättymisestä.
- Anniskelupaikkaa ei tarvitse sulkea, mutta anniskeltujen yli 2,8 % alkoholijuomien nauttiminen on estettävä klo 02.30 alkaen.
- Toimintaa voi jatkaa ilman erillistä ilmoitusta ”yökahvilana”.
- Auki voi olla läpi vuorokauden, anniskeluaikoja pitää kuitenkin noudattaa.

Anniskeluajan jatkaminen ilmoituksella

- Anniskelun jatkoajan perustana olleista korkeatasoisuuden ja ohjelmallisen toiminta-ajatuksen vaatimuksista luovutaan.
- Anniskeluajan jatkaminen on mahdollista ilmoituksella ja/tai hakemuksella.
- Kunta voi rajoittaa anniskeluajan jatkamista tietyillä alueilla ja/tai aikoina.
- Anniskeluaikaa voi jatkaa klo 01.30 jälkeen *sisätiloissa* klo 04.00 asti ilmoituksella.
- Aluehallintovirasto toimittaa jatkoaikailmoituksen kunnan terveydensuojeluviranomaiselle.
- Aluehallintovirasto voi rajoittaa anniskeluaikaa, jos se on välttämätöntä.
- Juomien nauttiminen on lopetettava viimeistään tunti ilmoitetun anniskeluajan päättymisen jälkeen (eli viimeistään klo 05.00).
- Aukioloa voi jatkaa nauttimisajan päättymisen jälkeen ”yökahvilana”.

Anniskeluajan jatkaminen hakemuksella

- Ulkotiloissa anniskeluajan jatkaminen ja anniskeluajan jatkaminen ennen klo 09.00 on luvanvaraista.
  - Jos anniskelusta voi syntyä terveyshaittaa asuinympäristöön, ei ulkotilaan saa myöntää lupaa.
  - Majoituspaikan aamiaistarjoilun yhteyteen voidaan myöntää lupa anniskeluun klo 07.00 alkaen.
- Anniskelua ei saa jatkaa edes hakemuksesta yhteisellä anniskelualueella.
- Alkoholilain kokonaisuudistuksen voimaan tultua 1.3.2018 voimassa olevaan lupaan jatkaa anniskelua kello puoli kolmeen tai kello puoli neljään sovelletaan luvan myöntämishetkellä voimassa olleita säännöksiä luvan voimassaolon ajan, ellei luvanhaltija tee jatkoaikailmoitusta.
- Vanhan lain mukaisella jatkoaikaluvalla voi anniskella ulkoalueella uuden lain mukaisen lupaprosessin ajan

Vaatimukset jatkoaika-anniskeluun

- Luvanhaltijalla vaatimus järjestyksen valvonnasta anniskelun jatkoajalla 01.30 lähtien (1 järjestyksenvalvoja / alkavaa 100 asiakasta kohti).
  - Yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa (1085/2015) tarkoitettu järjestyksenvalvoja.
  - Valvoo järjestystä ja turvallisuutta anniskelupaikassa ja sen välittömässä läheisyydessä.
- Lupaviranomainen saa asettaa mm. anniskeluaikaan ehtoja ja rajoituksia, jos se on välttämätöntä valvonnan turvaamiseksi anniskelupaikassa ja sen ympäristössä, järjestyshäiriöiden ja meluhaitan ehkäisemiseksi asuinympäristössä tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistamiseksi.
- Lupaviranomainen saa kieltää anniskelun jatkamisen, jos terveydensuojeluviranomainen toteaa siitä aiheutuvan terveydensuojelulaissa tarkoitettua terveyshaittaa lähiympäristön asukkaille eikä haittaa voida ehkäistä luvanhaltijan toimenpiteillä.

Markkinoinnin muutokset

Valvira.fi, [@ValviraViestii](https://twitter.com/ValviraViestii)

Valvira valvoo valtakunnallisesti jokaisen oikeutta hyvinvointiin, laadukkaisiin palveluihin ja turvallisiin elinehtoihin.

Happy Hour

- Anniskelupaikat voivat ilmoittaa lyhytaikaisista, **mietoja** alkoholijuomia koskevista juomatarjouksista myös anniskelupaikan ulkopuolella, kuten esimerkiksi ikkunassa, ovesta tai paikan välittömässä läheisyydessä sijaitsevassa mainoksessa (esim. A-ständissä).
- Anniskelupaikat voivat ilmoittaa näistä tarjouksista myös mm. verkkosivuillaan, sosiaalisessa mediassa tai lehdissä.
- Lyhytaikaisista alkoholijuoman tarjoushinnoista ilmoittaminen vähittäismyyntipaikan ulkopuolella on edelleen kielletty.

Valvira
sosiaali- ja
pa- ja valv

Väkevien hinnastot

- Väkevien juomien mainonta sallittu poikkeussäännöksellä väkevien alkoholijuomien vähittäismyyntihinnastossa
  - painettuna sekä verkkosivuilla
  - Alko Oy sekä suomalaiset laivat, lentokoneet sekä lentoasemien vähittäismyynti.
- 1.1.2018 lähtien tuoteluettelon voivat julkaista myös
  - valmistajat ja tukkumyyjät sekä
  - anniskeluravintolat anniskeluhinnastonsa
- Kaikki paikassa tarjolla olevat juomat esiteltävä asiallisesti ja yhdenmukaisella tavalla
- Luettelo ei siis saa olla mainoslehtisen kaltainen esite, jossa nostetaan vain jokin osa tuotteista esille. Yksittäistä juomaa ei saa korostaa poikkeavin fontein, värein tai esimerkiksi asettelullisin keinoin.

Valvira
sosiaali- ja
pa- ja valv

Ostohyvitysten kieltö

- Bonuksen sekä muiden mahdollisten ostohyvitysten tarjoaminen ja maksaminen alkoholijuoman hinnasta annettavan hyvityksen tai alkoholijuoman ostamisesta kertyvän hyvityksen muodossa on kielletty 1.3.2018 lähtien
- Ostohyvitysten maksaminen on kielletty Suomessa toimivan etuohjelman yhteydessä myös ulkomailla tehdyistä alkoholiostoista
- Hyvitys on yleistermi, joka kattaa sekä bonukset että muissa muodoissa tarjottavat edut, kuten esimerkiksi maksutapaedut.
- Säännös koskee nimenomaisesti alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua ja estää kaupan tai ravintoloiden kanta-asiakaskorttien tai etuohjelmien yhteydessä tapahtuvan alkoholijuomien myynninedistämisen ostohyvitysten avulla.

Valvira
sosiaali- ja
pa- ja valv

5,5 til - % tuotteiden markkinointi (50 §)

- Kaikkien alkoholijuomien esillepanossa huolehdittava, että alkoholijuomat ovat selkeästi erillään virvoitusjuomista. Alkoholijuomat tulee sijoittaa erilleen myös makeishyllyistä sekä muista lapsien ja nuorison suosimista tuotteista.
- Alkoholilaki ei kiellä sellaisten mietojen alkoholijuomien markkinointia, joiden nimissä esiintyy väkevän alkoholijuoman lajinimi, esim. gin tai vodka
- Jos alkoholijuoman nimi sisältää väkevän alkoholijuoman tuotenimen, saadaan sitä myydä ja pitää kaupassa esillä (kaupanpitäminen), mutta sen markkinointi on kiellettyä. Myyntipaikassa näiden tuotteiden esillepanon tulee olla asiallista ja hillittyä.

Markkinointiohjeeseen tehdyt kevennykset

Väkevät

- Yrityskuvamainonnan käsitettä selvennetty ja lievennetty tulkintaa aikaisemmasta. Esimerkiksi yrityksen verkkosivuilla voi esitellä yrityksen edustamat tuotteet, mutta ei mainonnallisesti.
- Tuotetietojen antaminen, näytepullot – noudatettava huolellisuutta, ei eriteltyä kohderyhmää
- Sallittu markkinointi koskien mietoja juomia, joiden nimessä väkevän lajinimi.
- Viranomaisen ei lähtökohtaisesti puutu väkevän lajinimen mainitsemiseen tilanteessa, jossa sen mainitsemiseen perusteltu syy, kuten esim. viskimessut.

Miedot

- Lievennetty autourheilu & alkoholi -tulkintoja
- Poistettu yksityiskohtaista kuvailua lääkinnällisten ominaisuuksien osalta
- Poistettu kieltä antaa arpajaisissa palkinnoksi lahjakortteja
- Poistettu tulkinta, jossa katsottu, että muun tuotteen arpajaisissa palkintona oleva alkoholi on sopimatonta myynninedistämistä, jos nimi mainitaan vaikka myyjä/valmistaja tms. ei olisi osallistunut myynninedistämiseen
- Kanta-asiakastilaisuuksia koskevaa sääntelyä lievennetty; aikarajoitukset, tarjottavat juomat (kohtuullinen määrä, myös väkevät)
- Kylkiäiset; ei enää sidottu vakiintuneeseen myyntiyksikköön

- www.valvira.fi/alkoholi
  - Mikä muuttuu alkoholin anniskelussa, vähittäismyynnissä ja markkinoinnissa 1.3.2018?
  - Mikä muuttuu alkoholin anniskelussa, vähittäismyynnissä ja markkinoinnissa 1.1.2018?
  - Alkoholin anniskelu –ohje
  - Alkoholijuomien vähittäismyynti -ohje
  - Ohje alkoholin markkinoinnista
- [S-posti: alkoholi@valvira.fi](mailto:alkoholi@valvira.fi)
- Twitter @ValviraAlkoholi